ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 10ης Ιουλίου 1986 *

Στην υπόθεση 149/85,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Cour d'appel του Παρισιού (ενδέκατο τμήμα εφέσεων επί πλημμελημάτων), κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Roger Wybot

και

1) Edgar Faure,

2) εταιρίας Librairie Plon,

3) εισαγγελικής αρχής,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 10 του πρωτοκόλλου περί προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους U. Everling, πρόεδρο τμήματος, προεδρεύοντα, K. Bahlmann και R. Joliet, προέδρους τμήματος, G. Bosco, O. Due, Y. Galmot και T. F. O' Higgins, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Darmon
γενικός γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— ο Wybot, εκπροσωπούμενος από τους δικηγόρους Παρισιού D. Soulez-Larivière και J. Labbé,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

— ο Faure, εκπροσωπούμενος από το δικηγόρο Παρισιού R. Bondoux,

— η εταιρία Librairie Plon, κατά την προφορική διαδικασία, εκπροσωπούμενη από το δικηγόρο Παρισιού J. Lisbonne,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον H. van Lier, μέλος της νομικής της υπηρεσίας,

καθώς και τις πληροφορίες που παρέσχε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διά του jurisconsultus F. Pasetti-Bombardella και του νομικού του συμβούλου R. Bieber,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του στη συνεδρίαση της 3ης Ιουνίου 1986,

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με απόφαση της 9ης Μαΐου 1984, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 17 Μαΐου 1985, το Cour d' appel του Παρισιού υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 10 του πρωτοκόλλου των Βρυξελλών, της 8ης Απριλίου 1965, περί των προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: πρωτόκολλο).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο εφέσεως που άσκησε ο Roger Wybot κατά αποφάσεως του Tribunal correctionnel του Παρισιού το οποίο έκρινε απαράδεκτη απευθείας κλήση με την κατηγορία δυσφημίσεως που υπέβαλε ο Wybot, καθόσον αυτή στρέφεται κατά του Edgar Faure, ο οποίος κατά το χρόνο της κλητεύσεως ήταν ευρωβουλευτής.

3 Το Tribunal correctionnel, αφού διαπίστωσε ότι η απευθείας κλήση κατατέθηκε στις 27 Ιανουαρίου 1983 και ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ήταν σε σύνοδο από τις 9 Μαρτίου 1982 έως 7 Μαρτίου 1983, καίτοι δεν συνεδρίαζε πράγματι κατά την ημερομηνία της 27ης Ιανουαρίου 1983, αναφέρθηκε στο άρθρο 10 του πρωτοκόλλου σύμφωνα με το οποίο, « κατά τη διάρκεια των συνόδων της Συνελεύσεως », τα μέλη της απολαύουν, εντός του εδάφους των κρατών τους, των ασυλιών που αναγνωρίζονται στα μέλη του κοινοβουλίου της χώρας τους.

4 Το Cour d'appel, ωστόσο, είχε αμφιβολίες ως προς την πραγματική σημασία του όρου « σύνοδος ». Αναφέρθηκε στην απόφαση του Δικαστηρίου, της 12ης Μαΐου 1964 (Wagner, 101/63, Rec. σ. 381) στην οποία το Δικαστήριο αποφαίνεται ότι « το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να θεωρηθεί ότι ευρίσκεται σε σύνοδο, έστω και αν δεν συνεδριάζει πράγματι, μέχρι τη λήξη των τακτικών ή εκτάκτων συνόδων ». Αναρωτήθηκε, ωστόσο, αν η ερμηνεία αυτή εξακολουθεί να ισχύει μετά τη νέα νομική κατάσταση που διαμορφώθηκε από της θέσεως σε ισχύ της Συνθήκης των Βρυξελλών, της 8ης Απριλίου 1965, περί ιδρύσεως ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: « Συνθήκη Συγχωνεύσεως »), η οποία τροποποίησε, μεταξύ άλλων, ορισμένες διατάξεις των Συνθηκών που αφορούν τις συνόδους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Βάσει αυτών των τροποποιήσεων το Κοινοβούλιο διαμόρφωσε μια πρακτική κατά την οποία οι σύνοδοι διαρκούν όλο το έτος.

5 Με την προαναφερθείσα απόφασή του της 9ης Μαΐου 1984, το Cour d'appel του Παρισιού υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

« Λόγω της ισχύουσας διατύπωσης των νομοθετικών κειμένων και της πρακτικής που ακολουθεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το άρθρο 10 του πρωτοκόλλου περί προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει την έννοια ότι παρέχει στους ευρωβουλευτές διαρκή ασυλία, που εκτείνεται σε όλη τη διάρκεια της εντολής τους, εκτός από την περίπτωση άρσεως της ασυλίας από το Κοινοβούλιο, ή μόνο ασυλία κατά τη διάρκεια ορισμένων περιόδων της τακτικής συνόδου; »

6 Ο Wybot, πολιτικός ενάγων στην κύρια δίκη, υποστηρίζει, στις παρατηρήσεις του, ότι η απόφαση της 12ης Μαΐου 1964 που ερμηνεύει τον όρο « σύνοδος » εκδόθηκε βάσει νομικής καταστάσεως η οποία κατόπιν τροποποιήθηκε ριζικώς με τη Συνθήκη Συγχω-

νεύσεως. Δυνάμει των διατάξεων που ίσχυαν πριν το 1965, δηλαδή του άρθρου 22 της Συνθήκης ΕΚΑΧ το οποίο προέβλεπε τακτική σύνοδο αρχομένη τη δεύτερη Τρίτη του Μαΐου και λήγουσα, το βραδύτερο, στο τέλος του τρέχοντος οικονομικού έτους, δηλαδή στις 30 Ιουνίου εκάστου έτους, και των άρθρων 139 της Συνθήκης ΕΟΚ και 109 της Συνθήκης ΕΚΑΕ τα οποία προέβλεπαν έναρξη της συνόδου την τρίτη Τρίτη του Οκτωβρίου χωρίς να καθορίζουν ημερομηνία λήξεως, υπήρχε, αναγκαστικώς, ένα χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια του οποίου το Κοινοβούλιο δεν βρισκόταν σε σύνοδο και οι ευρωβουλευτές δεν απήλαυαν ασυλίας. Το άρθρο 27, παράγραφος 1, της Συνθήκης Συγχωνεύσεως τροποποίησε τις προαναφερθείσες διατάξεις κατά τρόπο ώστε να προβλέπεται μία μόνο ετήσια σύνοδος η οποία, σύμφωνα με την πρακτική του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, διαρκεί πλέον όλο το έτος.

7 Κατά τον Wybot, οι διατάξεις που ισχύουν από το 1965 καθιστούν αδύνατη, λόγω της πρακτικής που ακολουθεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τη σύγκληση εκτάκτων συνόδων, όπως προβλέπουν τα άρθρα 22 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, 139 της Συνθήκης ΕΟΚ και 109 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, ενώ, στην απόφασή του της 12ης Μαΐου 1964, το Δικαστήριο έκρινε σαφώς ότι « η έννοια της ετήσιας συνόδου πρέπει να νοηθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να συμβιβάζεται με τη δυνατότητα εκτάκτων συνόδων ». Αν ως σύνοδος νοηθεί περίοδος που καλύπτει όλο το έτος, το αποτέλεσμα θα ήταν να προκληθεί σύγχυση του συστήματος ασυλίας « κατά τη διάρκεια των συνόδων », που προβλέπουν οι Συνθήκες, με το σύστημα ασυλίας κατά τη διάρκεια της εντολής· να αποκλειστεί κάθε δίωξη των ευρωβουλευτών, εντός του εδάφους των κρατών τους, καθόλη τη διάρκεια της εντολής τους· να διαφοροποιηθεί, κατά παράβαση του άρθρου 10, εδάφιο 1, του πρωτοκόλλου, η ασυλία των ευρωβουλευτών σε σχέση με την ασυλία των βουλευτών του εθνικού κοινοβουλίου και, τέλος, να καταστεί περιττή η διάταξη του άρθρου 10, εδάφιο 2, του πρωτοκόλλου σύμφωνα με την οποία παρέχεται ασυλία στους ευρωβουλευτές « επίσης όταν μεταβαίνουν στον τόπο συνεδριάσεως της Συνελεύσεως ή όταν επιστρέφουν από αυτόν ». Οι συνέπειες αυτές θα αποφευχθούν μόνο αν ο όρος « σύνοδος » ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι καλύπτει μόνο τις περιόδους κατά τις οποίες το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνεδριάζει πράγματι.

8 Ο Faure, κατηγορούμενος στην κύρια δίκη, θεωρεί ότι οι σχετικές διατάξεις των Συνθηκών και του πρωτοκόλλου, όπως ισχύουν μετά το 1965, δεν προσέθεσαν νέα στοιχεία σε σχέση με την προγενέστερη κατάσταση και ότι η πρακτική που ακολουθεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μετά την εν λόγω ημερομηνία δεν μεταβλήθηκε σε σχέση με την πρακτική που ακολουθούσε κατά την προγενέστερη περίοδο, ώστε να μη συντρέχει κανένας λόγος τροποποιήσεως της ερμηνείας του όρου « σύνοδος » που ήδη έδωσε το Δικαστήριο με την απόφασή του της 12ης Μαΐου 1964.

9 Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αναφέρει ότι, ήδη κατά την προγενέστερη του 1965 περίοδο, το Κοινοβούλιο ακολουθούσε την πρακτική κατά την οποία η ετήσια σύνοδος έληγε την παραμονή ενάρξεως της συνόδου του επόμενου έτους. Η Επιτροπή εξηγεί ότι η σύνοδος αυτή μπορούσε ενδιαμέσως να διακοπεί και να επαναληφθεί. Προσθέτει ότι από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι μετά το 1965 οι διατάξεις που αφορούν τις συνόδους ή την πρακτική του Κοινοβουλίου μεταβλήθηκαν ουσιωδώς σε σχέση με την προγενέστερη περίοδο. Όπως και κατά την περίοδο των περιστατικών που έδωσαν αφορμή στην προαναφερθείσα υπόθεση 101/63, οι ετήσιες σύνοδοι του Κοινοβουλίου διαδέχονται η μία την άλλη χωρίς διακοπή.

10 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο κλήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Οργανισμού ΕΟΚ του Δικαστηρίου, να παράσχει πληροφορίες ως προς τις συνέπειες που θεωρεί ότι μπορεί να έχουν οι κείμενες διατάξεις όσο και η πρακτική που ακολουθεί για την οργάνωση των συνόδων, ως προς την έκταση της κοινοβουλευτικής ασυλίας, διευκρίνισε ότι, λόγω ελλείψεως ορισμού του όρου « σύνοδος » στις Συνθήκες ή περιορισμού της διάρκειάς τους βάσει των Συνθηκών, εναπόκειται στο ίδιο το Κοινοβούλιο να ορίζει τη διάρκεια των συνόδων του, όπως και έπραξε ορίζοντας ετήσια διάρκεια. Το Κοινοβούλιο υπογραμμίζει ότι ο καθορισμός αυτός ανταποκρίνεται στα πράγματα καθόσον, εκτός από το μήνα Αύγουστο και τις διακοπές του τέλους του έτους, η δραστηριότητα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των διαφόρων οργάνων του (γραφείο, διευρυμένο γραφείο, σώμα κοσμητόρων, επιτροπές ad hoc, κοινοβουλευτικές αποστολές) εκτείνεται πράγματι σε όλη τη διάρκεια του έτους χωρίς διακοπή.

11 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα που υποβλήθηκε πρέπει πρώτα να εξετασθεί αν το άρθρο 10, εδάφιο 1, στοιχείο α), του πρωτοκόλλου σύμφωνα με το οποίο τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου απολαύουν « κατά τη διάρκεια των συνόδων της Συνελεύσεως, εντός της επικρατείας (του εδάφους) των κρατών τους, των ασυλιών που αναγνωρίζονται στα μέλη του κοινοβουλίου της χώρας τους », παραπέμπει στις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας όχι μόνο για τον καθορισμό του ουσιαστικού περιεχομένου της ασυλίας των ευρωβουλευτών, αλλά και για την ερμηνεία του όρου « σύνοδος ».

12 Παρατηρείται σχετικώς ότι το προαναφερθέν άρθρο 10 αναφέρεται ρητώς στην έννοια της συνόδου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Συνεπώς, κάθε παραπομπή σε διατάξεις εθνικής νομοθεσίας για την ερμηνεία της έννοιας αυτής είναι ασυμβίβαστη όχι μόνο προς το κείμενο του πρωτοκόλλου, αλλά και προς τον ίδιο το σκοπό της εν λόγω διατάξεως η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση της ασυλίας κατά τη διάρκεια περιόδου που να είναι ίση για όλους τους ευρωβουλευτές, ασχέτως της ιθαγενείας τους.

13 Ενόψει των προηγουμένων σκέψεων πρέπει, λοιπόν, να γίνει δεκτό ότι η διάρκεια των συνόδων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πρέπει να κριθεί μόνο βάσει του κοινοτικού δικαίου.

14 Πρέπει, συνεπώς, να εξετασθεί αν υπάρχουν στο κοινοτικό δίκαιο διατάξεις που καθορίζουν τη διάρκεια των συνόδων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

15 Ως προς το θέμα αυτό πρέπει, καταρχάς, να λεχθεί ότι τα άρθρα 22, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, 139, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ και 109, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΚΑΕ καταργήθηκαν με το άρθρο 27 της Συνθήκης Συγχωνεύσεως και αντικαταστάθηκαν με τις ακόλουθες διατάξεις: « Η Συνέλευση συνέρχεται σε ετήσια σύνοδο αυτοδικαίως τη δεύτερη Τρίτη του Μαρτίου ». Καμία ένδειξη ως προς τη διάρκεια της συνόδου αυτής δεν μπορεί να συναχθεί, έστω και εμμέσως, από τις άλλες διατάξεις των Συνθηκών που αναφέρονται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

16 Κατά συνέπεια, εφόσον δεν υπάρχει καμία σχετική διάταξη στις Συνθήκες, ο καθορισμός της διάρκειας των συνόδων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εμπίπτει στην εξουσία εσωτερικής οργανώσεως που αναγνωρίζουν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τα άρθρα 25, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, 142, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ και 112, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΚΑΕ που ορίζουν ότι « η Συνέλευση ψηφίζει τον κανονισμό της αποφασίζοντας με την πλειοψηφία των μελών της ». Πράγματι, η εξουσία αυτή εσωτερικής οργανώσεως επιτρέπει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, όπως προκύπτει από την απόφαση της 10ης Φεβρουαρίου 1983 (Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, 230/81, Συλλογή σ. 255), να λαμβάνει « τα κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας του και της διεξαγωγής των εργασιών του ».

17 Εναπόκειται, επομένως, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να αποφασίζει κατά διακριτική ευχέρεια για το χρόνο λήξεως κάθε ετήσιας συνόδου. Η πάγια τακτική που ακολούθησε το Κοινοβούλιο μέχρι σήμερα ήταν να διαρκεί η σύνοδος ολόκληρο το έτος και να λήγει μόλις την παραμονή ενάρξεως της νέας συνόδου.

18 Πρέπει σχετικώς να παρατηρηθεί ότι η δραστηριότητα του Κοινοβουλίου δεν περιορίζεται στις συνεδριάσεις οι οποίες, κατά την πρακτική που ακολουθεί το εν λόγω Κοινοβούλιο, διαρκούν μία εβδομάδα κάθε μήνα, με εξαίρεση το μήνα Αύγουστο.

19 Όπως εξήγησε λεπτομερώς το Κοινοβούλιο στο Δικαστήριο, η δραστηριότητα που αναπτύσσει, στο πλαίσιο των καθηκόντων που του ανέθεσαν οι Συνθήκες και το παράγωγο δίκαιο, υπερβαίνει κατά πολύ τις απλές συνεδριάσεις και, στην πράξη, κλιμακώνεται σε όλη τη διάρκεια του έτους.

20 Πρέπει, πράγματι, να παρατηρηθεί, καταρχάς, ότι για τις εργασίες της ολομέλειας απαιτούνται, όπως συμβαίνει για κάθε συνέλευση που αποτελείται από μεγάλο αριθμό μελών, προπαρασκευαστικές σύνοδοι των κοινοβουλευτικών επιτροπών, που είναι επιφορτισμένες με την επεξεργασία των σχεδίων ψηφισμάτων που θα υποβληθούν στη Συνέλευση, καθώς και των πολιτικών ομάδων. Δεδομένου ότι το Κοινοβούλιο, στο πλαίσιο της ασκήσεως της εξουσίας εσωτερικής οργανώσεως, προέβλεψε μία εβδομάδα κάθε μήνα για τις συνόδους των επιτροπών και μία εβδομάδα κάθε μήνα για τις συνόδους των ομάδων, προκύπτει ότι οι κοινοβουλευτικές εργασίες διαρκούν τουλάχιστον τρεις εβδομάδες κάθε μήνα και τούτο καθόλη τη διάρκεια του έτους, με μόνες εξαιρέσεις το μήνα Αύγουστο και τις διακοπές του τέλους του χρόνου.

21 Για την εκπλήρωση της αποστολής που του ανάθεσαν οι Συνθήκες το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ίδρυσε, εξάλλου, διάφορα όργανα, μόνιμα ή έκτακτα, όπως το γραφείο, το διευρυμένο γραφείο, το σώμα των κοσμητόρων, τις ad hoc επιτροπές, τις κοινοβουλευτικές αποστολές, που ασκούν ειδικά έργα, ανεξαρτήτως των συνεδριάσεων της ολομέλειας.

22 Ενόψει των διαπιστώσεων αυτών πρέπει, επομένως, να αναγνωριστεί ότι η δραστηριότητα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εκτείνεται, στην πράξη, σ' όλη τη διάρκεια του έτους, χωρίς διακοπή, εκτός από το μήνα Αύγουστο και τις διακοπές του τέλους του έτους. Η ερμηνεία του όρου « σύνοδος » που θα περιόριζε την ασυλία μόνο κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων θα συνεπαγόταν, και μόνο από το γεγονός αυτό, κινδύνους για την εκπλήρωση του έργου του Κοινοβουλίου στο σύνολό του.

23 Πρέπει ακόμη να εξεταστεί μήπως η πρακτική που ακολουθεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθιστά ανενεργούς τις διατάξεις των άρθρων 22, εδάφιο 3, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, 139, εδάφιο 2, της Συνθήκης ΕΟΚ και 109, εδάφιο 2, της Συνθήκης ΕΚΑΕ οι οποίες παρέχουν, όχι μόνο στην πλειοψηφία των μελών του, αλλά επίσης και σε άλλα όργανα, όπως το Συμβούλιο και την Επιτροπή, την ευχέρεια να ζητήσουν τη σύγκληση έκτακτης συνόδου. Πράγματι, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης από τις Συνθήκες ισορροπίας εξουσιών μεταξύ των οργάνων, η πρακτική που ακολουθεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν πρέπει να στερεί από τα άλλα όργανα ένα προνόμιο που τους παρέχουν οι ίδιες οι Συνθήκες.

24 Το άρθρο 9, παράγραφος 5, του εσωτερικού κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προβλέπει, όμως, ρητώς τη δυνατότητα « έκτακτης » συγκλήσεως του Κοινοβουλίου. Το ίδιο το Κοινοβούλιο, μία τουλάχιστον φορά πριν θεσπίσει το Συμβούλιο τον κανονισμό 1293/79 ο οποίος ακυρώθηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Οκτωβρίου 1980 (Roquette, 138/79, Rec. σ. 3333), επέστησε την προσοχή του Συμβουλίου στη δυνατότητα που του παρέχει το άρθρο 139 της Συνθήκης ΕΟΚ να ζητήσει έκτακτη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για να ζητήσει την υποχρεωτική γνώμη του τελευταίου σχετικά με το αντιμετωπιζόμενο μέτρο το οποίο έπρεπε να θεσπιστεί σε πολύ σύντομη προθεσμία. Πρέπει, συνεπώς, να γίνει δεκτό ότι οι προαναφερθείσες διατάξεις των Συνθηκών διατηρούν πλήρως την ενέργειά τους στην περίπτωση που το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίσει, όπως έχει το δικαίωμα, την πρόωρη λήξη της τακτικής συνόδου.

25 Σε ό,τι αφορά τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 10 του πρωτοκόλλου, κατά το οποίο οι ευρωβουλευτές καλύπτονται από την ασυλία « επίσης όταν μεταβαίνουν στον τόπο συνεδριάσεως της Συνελεύσεως ή όταν επιστρέφουν από αυτόν », η διάταξη αυτή δεν μπορεί να προβληθεί προκειμένου να αμφισβητηθεί η ερμηνεία του όρου « σύνοδος » η οποία, λαμβανομένης υπόψη της πρακτικής που ακολουθεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, διασφαλίζει πλήρως, έστω και μέσω άλλης διατάξεως, την υλοποίηση των στόχων στους οποίους αποβλέπει η παράγραφος αυτή. Εξάλλου, η διάταξη αυτή διατηρεί τη χρησιμότητά της, μεταξύ άλλων, για την περίπτωση κατά την οποία το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα κήρυσσε την πρόωρη λήξη μιας ετήσιας συνόδου.

26 Τέλος, όσον αφορά την αντίρρηση κατά την οποία μία τόσο εκτεταμένη ασυλία των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθιστά αδύνατη στην πράξη, κατά μία μακρά σε ορισμένες περιπτώσεις, περίοδο, την άσκηση ποινικής διώξεως σε εθνικό επίπεδο κατά ενός ευρωβουλευτή, πρέπει να σημειωθεί ότι, όπως και στα εθνικά κοινοβούλια, είναι πάντοτε δυνατή η άρση της ασυλίας εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δυνάμει του άρθρου 10 του πρωτοκόλλου.

27 Επομένως, πρέπει στο ερώτημα που υπέβαλε το Cour d'appel του Παρισιού να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 10 του πρωτοκόλλου της 8ης Απριλίου 1965, το οποίο παρέχει στα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ασυλία « κατά τη διάρκεια των συνόδων της Συνελεύσεως » έχει την έννοια ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να θεωρηθεί ότι βρίσκεται σε σύνοδο, έστω και αν δεν συνεδριάζει πράγματι, μέχρι την απόφαση με την οποία κηρύσσει τη λήξη των ετησίων ή εκτάκτων συνόδων του.

Επί των δικαστικών εξόδων

28 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η οποία κατέθεσε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το οποίο παρέσχε πληροφορίες, κατά την έννοια του άρθρου 21 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε το Cour d'appel του Παρισιού, με απόφαση της 9ης Μαΐου 1984, αποφαίνεται:

Το άρθρο 10 του πρωτοκόλλου της 8ης Απριλίου 1965, το οποίο παρέχει στα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ασυλία « κατά τη διάρκεια των συνόδων της Συνελεύσεως », έχει την έννοια ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να θεωρηθεί ότι βρίσκεται σε σύνοδο, έστω και αν δεν συνεδριάζει πράγματι, μέχρι την απόφαση με την οποία κηρύσσει τη λήξη των ετησίων ή εκτάκτων συνόδων του.

Everling Bahlmann Joliet

Bosco Due Galmot O'Higgins

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 10 Ιουλίου 1986.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο προεδρεύων

U. Everling

πρόεδρος τμήματος